

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний національний університет Івана Франка
ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА
БІЗНЕСОМ

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

Мікроекономічний аналіз
(назва навчальної дисципліни)

галузь знань: 05 "Соціальні та поведінкові науки"

спеціальність: 051 "Економіка"

спеціальні знання: Інформаційні технології в бізнесі

(назва спеціальності)

освітній ступінь: магістр

(бакалавр/магістр)

ДБ-ВВВ-2022

Програма навчальної дисципліни "Мікроекономічний аналіз" для студентів, які навчаються за галузю знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" спеціальністю 051 "Економіка" спеціалізацією "Інформаційні технології в бізнесі" освітнього ступеня магістр.

"31" серпня 2022 року – 14 с.

Розробник: Бордук І.В., доцент кафедри цифрової економіки та бізнес-аналітики, к.е.н., доцент.

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри цифрової економіки та бізнес-аналітики
Протокол № 1 від "31" серпня 2022 р.

Завідувач кафедри
цифрової економіки
та бізнес-аналітики

Бордук І.В.
(прізвище, ім'я)

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету
управління фінансами та бізнесу
Протокол № 1 від "31" серпня 2022 р.

© Бордук І.В., 2022 рік
© ДНУ імені Івана Франка, 2022 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мікроекономічний аналіз в умовах сьогодення передбачає вивчення результатів фінансово-економічної діяльності організацій, підприємств, фірм, компаній. Мікроекономічний аналіз включає вивчення основних показників фінансово-господарської діяльності, обсягів і структури виробництва, витрат обігу, формування точки безбитковості, використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів, виявлення резервів для перспективного планування й розробки програм підвищення ефективності діяльності підприємств і досягнення найвищих результатів.

Все це є основою того, що поглиблене вивчення дисципліни “Мікроекономічний аналіз” є необхідністю сьогодення, особливо для контингенту фахівців з інформаційних технологій для бізнесу.

Предмет навчальної дисципліни

Предметом дисципліни “Мікроекономічний аналіз” є вивчення та застосування прийомів мікроекономічного аналізу для вирішення практичних питань управління реальним підприємством із застосуванням економіко-логічних методів аналізу фінансового стану та результатів фінансової діяльності компаній.

Мета навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни “Мікроекономічний аналіз” – є формування у студентів системи знань з теорії та практики мікроекономічного аналізу різноманітних аспектів діяльності підприємства, його стану, використання ресурсів та результатів діяльності.

Основні завдання

Основні завдання дисципліни “Мікроекономічний аналіз” – формуванню знань і навиків у сфері розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності компаній, що передбачає застосування сучасних видів і методів мікроекономічного аналізу у процесі організації та ведення аналітичної роботи.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Дисципліна “Мікроекономічний аналіз” взаємопов’язана з такими дисциплінами як „Бізнес аналіз інформаційних процесів”, „Інструменти вимірювання та оцінювання соціально-економічних процесів” та „Економіка прав власності та фірми”.

Вимоги до знань і умінь

При вивченні дисципліни «Мікроекономічний аналіз» *здобувачі вищої освіти набувають такі компетентності (здатність):*

ЗК1 – Здатність визначати та розв’язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

ЗК2 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4 – Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК8 – Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

СК1- Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб’єктів та пов’язаних з цим управлінських рішень.

СК3 – Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв’язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4 – Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК7 – Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб’єктів господарювання.

СК8 – Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК10 – Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

СК13 – Здатність розробляти бізнес-рішення та оцінювати

нові технологічні пропозиції.

СК14 – Здатність формувати нові конкурентоспроможні ідеї й реалізовувати їх у проєктах (стартапах).

СК15 – Здатність самостійно опановувати нові знання, використовуючи сучасні освітні та дослідницькі технології у сфері економіки й інформаційних технологій та приймати ефективні управлінські рішення.

Програмні результати навчання:

ПР01 – Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПР02 – Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПР03 – Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПР04 – Розробляти соціально-економічні проєкти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

ПР07 – Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПР08 – Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПР09 – Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПР10 – Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

ПР11 – Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПР12 – Обґрунтовувати управлінські рішення щодо

ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

ПР13 – Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ПР14 – Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

ПР15 – Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

ПР19 – Розробляти управлінські рішення щодо забезпечення розвитку державних, муніципальних, комерційних організацій та бізнес-структур в усіх галузях економіки через призму інформаційних технологій; усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає досягнення такого кваліфікаційного рівня підготовки студента, за якого він повинен:

а) знати

- особливості теоретичного та прикладного мікроекономічного аналізу діяльності фірм;

- термінологію та основні методи мікроекономічного аналізу ринкової поведінки підприємств;

- інформаційне забезпечення мікроекономічного аналізу, зміст і поняття інформації. Види інформації та її роль в економічному аналізі, класифікацію найважливіших видів інформації на підприємстві.

- алгоритм факторного аналізу діяльності фірм;

- структуру бухгалтерського балансу як основного джерела інформації для оцінки фінансового стану підприємства;

- основні показники, що характеризують фінансовий стан фірми, її платоспроможність та ліквідність;

- значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів діяльності підприємств, загальна модель аналізу прибутку і рентабельності діяльності підприємства.

- основні завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів діяльності підприємств, а також загальну модель аналізу прибутку і рентабельності діяльності підприємства.

б) уміти

- застосовувати методичні прийоми факторного аналізу, методи детермінованого факторного аналізу, ланцюгових підстановок, абсолютних і відносних різниць, індексний, евристичні прийоми в мікроекономічному аналізі;

- традиційні прийоми мікроекономічного аналізу, а саме, порівняння, статистичні групування, метод відносних та середніх величин, а також елементарні прийоми оброблення динамічних рядів, балансовий прийом, табличний і графічний прийоми;

- здійснювати аналіз динаміки валюти (підсумку) балансу, аналіз майна підприємства й джерел його покриття, аналіз пасивів підприємства, аналіз фінансової стійкості підприємства, а також аналіз абсолютних показників фінансової стійкості;

- проводити аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу реалізації та прибутку, графічно представляти аналіз беззбитковості діяльності фірми. Вплив зміни цін, постійних і змінних витрат.

- здійснювати аналіз рентабельності діяльності підприємства та оцінку рентабельності продукції, а також аналіз рентабельності капіталу (інвестицій).

- застосовувати методи аналізу взаємозв'язку: "витрати-обсяг-прибуток" та аналізувати чутливість прибутку до зміни витрат, ціни та (або) обсягу реалізації;

- проводити мікроекономічний аналіз беззбитковості діяльності фірм та підприємств.

Опанування навчальною дисципліною повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості вмінь:

Назва рівня сформованості вміння	Зміст критерію рівня сформованості вміння
1. Репродуктивний	Вміння відтворювати знання, передбачені даною програмою
2. Алгоритмічний	Вміння використовувати знання в практичній діяльності при розв'язуванні типових ситуацій
3. Творчий	Здійснювати евристичний пошук і використовувати знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій

Навчальна програма складена на **4 кредити**.

Форми контролю – екзамен.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
Тема 1.	Види мікроекономічного аналізу та його інформаційне забезпечення
Тема 2.	Методика і методологічні прийоми мікроекономічного аналізу
Тема 3.	Аналіз фінансового стану підприємства
Тема 4.	Аналіз фінансових результатів діяльності фірми
Тема 5.	Мікроекономічний наліз безбитковості діяльності фірми

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. Види мікроекономічного аналізу та його інформаційне забезпечення

Теоретичний та прикладний мікроекономічний аналіз. Особливості методики окремих видів економічного аналізу. Класифікація видів економічного аналізу. Характеристика внутрішнього і зовнішнього аналізу. Види аналізу за функціональними сферами підприємства. Особливості перспективного та ретроспективного аналізу.

Інформаційне забезпечення економічного аналізу. Зміст і поняття інформації. Види інформації та її роль в економічному аналізі. Характеристика й класифікація найважливіших видів інформації на підприємстві.

ТЕМА 2. Методика і методологічні прийоми мікроекономічного аналізу

Аналітичний метод дослідження та його особливості. Визначення методу. Метод і методика економічного аналізу. Класифікація способів і прийомів аналізу за рівнем об'єктивності та рівнем аналітичності.

Традиційні прийоми економічного аналізу. Характеристика традиційних способів аналізу. Деталізація показників. Порівняння,

його застосування в аналізі. Види і методика статистичних групувань. Відносні та середні величини. Елементарні прийоми оброблення динамічних рядів. Балансовий прийом. Табличний і графічний прийоми.

Логіка і методичні прийоми факторного аналізу. Алгоритм факторного аналізу. Методи детермінованого факторного аналізу: ланцюгових підстановок, абсолютних і відносних різниць, індексний. Евристичні прийоми в економічному аналізі.

ТЕМА 3. Аналіз фінансового стану підприємства

Завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства. Суб'єкти фінансового аналізу. Внутрішній і зовнішній фінансовий аналіз.

Загальна оцінка фінансового стану підприємства. Характеристика бухгалтерського балансу як основного джерела інформації для оцінки фінансового стану.

Аналіз динаміки валюти (підсумку) балансу. Аналіз майна підприємства й джерел його покриття. Аналіз пасивів підприємства.

Аналіз фінансової стійкості підприємства. Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості. Типи фінансової стійкості підприємства.

Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства.

Аналіз грошових потоків підприємства. Аналіз ділової активності підприємства. Аналіз динаміки загальних показників господарської діяльності підприємства.

ТЕМА 4. Аналіз фінансових результатів діяльності фірми

Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів діяльності підприємств. Загальна модель аналізу прибутку і рентабельності діяльності підприємства.

Аналіз рівня і динаміки фінансових результатів. Аналіз доходів і витрат підприємства.

Аналіз прибутку від звичайної діяльності та його складових. Аналіз і обґрунтування доцільності основних напрямків використання прибутку.

Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу реалізації та прибутку. Графічне представлення аналізу безбитковості. Вплив зміни цін,

постійних і змінних витрат.

Аналіз рентабельності діяльності підприємства. Аналіз та оцінка рентабельності продукції. Аналіз рентабельності капіталу (інвестицій).

ТЕМА 5. Мікроекономічний аналіз безбитковості діяльності фірми

Значення, завдання й система інформаційного забезпечення аналізу витрат підприємства. Класифікація видів витрат і об'єктів аналізу. Система показників рівня витрат і собівартості продукції. Загальна модель аналізу витрат підприємства.

Аналіз витрат звичайної діяльності. Аналіз рівня та динаміки витрат звичайної діяльності. Аналіз складу і структури витрат звичайної діяльності та їх зміни.

Аналіз операційних витрат. Аналіз витрат на одну гривню вартості продукції. Аналіз операційних витрат підприємства за економічними елементами та статтями калькуляції, за залежністю від обсягів виробництва й збуту продукції, за місцями виникнення витрат, за об'єктами калькуляції.

Аналіз виробничої собівартості продукції. Аналіз прямих матеріальних витрат. Аналіз прямих витрат на оплату праці. Аналіз непрямих витрат. Вибір показників оперативного аналізу та контролю витрат підприємства.

Мета та методи аналізу взаємозв'язку: "витрати-обсяг-прибуток" Аналіз чутливості прибутку до зміни витрат, ціни та (або) обсягу реалізації Аналіз взаємозв'язку: "витрати-обсяг-прибуток" в умовах багатопродуктного виробництва.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Азьмук Л. А. Мікроекономічний аналіз [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Л. А. Азьмук, О. М. Щербатюк. — К. : КНЕУ, 2014. — 262 с.
2. Економічний аналіз: Навч. посібник. За ред. Волкової Н.А./ Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та ін. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт. – 2015. – 310с.
3. Мних Є.В. Економічний аналіз: підручник / Є.В. Мних. — К.: Знання, 2011. — 630 с.
4. Теорія економічного аналізу: навч. посібник / А.Г. Загородній, Г.І. Кіндрацька, З.О. Коваль, О.І. Тивончук. — Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. —328 с.
5. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз: Підручник / За ред. проф. А.Г.Загороднього. – 3-тє вид., перероб і доп. – К.: Знання, 2012. – 487 с.
6. Основи економічного аналізу : навч.-метод. посібник / В. М. Микитюк, Т. М. Паламарчук, О. П. Русак [та ін.]; за ред. В. М. Микитюка. – Житомир: Рута, 2018. – 440 с.
7. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб.—3-тє вид., перероб. і доп.—К.: Знання, 2017.

Додаткова:

1. Операційний аналіз як інструмент обґрунтування управлінських рішень: можливості й обмеження застосування/ А.Г. Загородній, М.С. Білик, Г.І. Кіндрацька.— Управління у сферах фінансів, оподаткування, страхування і кредиту: Монографія.— Харків: ВД «ІНЖЕК», 2009.— с.82-95.
2. Черниш С.С. Економічний аналіз: навч. посіб. — К.: Центр навчальної літератури, 2010. — 312 с.
3. Шморгун Н.П., Головка І.В. Фінансовий аналіз: навч. посібник – К.: Центр навчальної літератури, 2007.- 352 с.
4. Шубіна С.В., Торяник Ж.І. Економічний аналіз: Практикум. — К.: Знання, 2007.-254 с.
5. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 №73.

5. INTERNET САЙТИ

1. <https://www.econa.org.ua/index.php/econa>.
2. [http://pidruchniki.com/12810419/ekonomika/sutnist_znachennya_ekonomichno go_analizu](http://pidruchniki.com/12810419/ekonomika/sutnist_znachennya_ekonomichno_go_analizu)
3. [http://pidruchniki.com/18000102/ekonomika/ekonomichniy_analiz_gospodarsko yi_diyalnosti](http://pidruchniki.com/18000102/ekonomika/ekonomichniy_analiz_gospodarsko_yi_diyalnosti) pidpriyemstv
4. <http://posibnyky.vntu.edu.ua/grabovec/p2.html>.
5. <http://library.tneu.edu.ua/index.php/uk/resursy-biblioteky/naukovi-vydannia-tneu?id=238>.
6. <https://zvitnist.com/>